

КАРПАТИ ЯК ОЗНАКА РОМАНТИЗОВАНОЇ ІНАКШОСТІ В ТВОРЧОСТІ МИКОЛИ УСТІЯНОВИЧА (на матеріалі повісті «Страсний четвер»)

У статті розглянуто особливості художнього відображення Карпат в повісті Миколи Устияновича (1811–1885) «Страсний четвер». Простежено фольклорно-етнографічне та історичне підґрунтя твору. Показано вплив гірської місцевості на творення письменником романтично забарвленого колориту повісті.

Ключові слова: *повість, романтизм, переказ, топонім, опришки, розбійники, бойки, гуцули, гори.*

До тих, хто у своїй творчості оспівував Карпати, належить письменник, священник і громадський діяч Микола Устиянович (1811–1885), який вийшов з середовища, належного до «Руської трійці». Він – автор низки поетичних та прозових творів, а також перекладів та переспівів. Карпатську тематику Микола Устиянович розробляв у своїх повістях «Месьть верховинця», «Страсний четвер», нарисі «Ніч на Бержаві».

Широкому читачеві передусім відома повість «Месьть верховинця», тоді як інші прозові твори майже сотню років не перевидавали, що знизило рівень уваги до них з боку дослідників. Найповніше творчість Миколи Устияновича представлена у виданнях початку ХХ ст. (1906 і 1913 рр.); у цій статті ми скористалися виданням 1906 р.[10].

Художню прозу на тему Карпат Микола Устиянович «прив'язує» до конкретної місцевості. У повісті «Страсний четвер» у підзаголовку зазначено: «Повість верховинська з місцевих поговорок» [10, 361]. Відомо, що Микола Устиянович 1838 р. «висвятився і зівстав адміністратором в Волкові в Львівському повіті, а потім адміністратором і опісля парохом в гірському селі Славську в Стрийському повіті» [10, 171]. Славсько (Славське) – селище міського типу у Сколівському районі Львівської області, «розташоване глибоко в Українських Карпатах за 28 км від м. Сколе, в мальовничій долині річки Опір та її правої притоки Славки, серед покритих лісами та полонинами хребтів Бескидів та Горганів» [11]. Ліліана Гулевич уточнює факти з гірського побуту Устияновича: «Письменник тривалий час (від 1841 до 1870 р.) був священником у гірському, тоді глухому й забитому, селі Славську. [...] Захоплений високою шляхетністю та буйною поетичною вдачею верховинців, безмежно закоханий у красу Карпатських гір, оповитих таємничими бойківськими легендами, М. Устиянович чи не вперше в літературі Західної України середини ХІХ ст. відтворив у своїх повістях яскраві і неповторні типи представників цього етносу» [3, 40].

Тут однак варто зазначити, що Микола Устиянович писав тоді, коли не було особливо вияскравлено етнографічного районування Карпат, хоча ще Іван Вагилевич у праці «*Wojkowe lid ruskoslowanske w Haličjch*» (1841) першим з українських дослідників визначив територію розселення бойків (Карпатським хребтом між верхів'ям річок Сяну і Лімниці та підгірськими землями на півночі) [11]. Устиянович добре орієнтувався у тому, в якому етнографічному регіоні Карпат він перебуває. Але для нього показ Бойківщини не був самоціллю. Устиянович опинився у Карпатах і знайшов тут цікавий матеріал для своєї творчості. Ні він, ні інші письменники спочатку особливо не акцентували на гуцульських чи бойківських реаліях. Їх цікавили загалом горяни як представники іншого (відносно до переважаючої більшості мешканців рівнинних територій) світу. Важливу роль у цьому зацікавленні відігравали особливості гірського побуту: життя в специфічних природних умовах, де краса і дикість природи поєднувалися з нелегкими умовами виживання у Карпатах. Усе це вабило письменників своєю романтичною наснаженістю, отож творився міф про особливих людей, які живуть у горах, на відміну від тих звичайних людей, які мешкають у краях низинних. І Микола Устиянович «повісткою» «Страсний четвер» так само зіграв свою позитивну роль у творенні в українській літературі цього міфу.

Дослідник Євген Нахлік відзначив важливий момент: «У 1848 р. Устиянович перекладає відому п'єсу тогочасного польського письменника Ю. Коженювського «*Karpace Górale*» (1843). [...] Оригінальний твір Устияновича з'явився до певної міри під контактним впливом перекладного (звернення до карпатської тематики) й водночас як його антитеза» [6, 62]. «Страсний четвер (Повість верховинська з місцевих поговорок)» – публікували з продовженням (16 подач) у часописі «Зоря галицька» протягом 1852 р. [9, 295]. Як і в «Месті верховинця», у «Страсному четвергу» автор звертається до гірської тематики. Карпати для нього не лише тло (на якому відбувається дія), а й власне складова сюжету (гори живі, вони стають «однодумцями» героїв повісті, набираючи їхнього настрою).

Дослідники відзначають, що повість Миколи Устияновича «Страсний четвер» написана в романтичному ключі. Її «основою є фольклорні легенди про отамана опришків Добоша (в повісті – Олекса [у публікації 1906 р. – Алексей. – М. В.] і трагічну долю його коханої, прийомної дочки крайника – Зіни. Складний і запутаний сюжет повісті, наліт недомовленості й загадковості, цілий ланцюг незвичайних і таємничих пригод, часто жахливих, трагічних за своїми наслідками – все це характерні риси, що свідчать про романтизм М. Устияновича» [5, 383], – зазначають автори «Історії української літератури» у восьми томах.

Для повісті «Страсний четвер» притаманний вищий, ніж для «Месті верховинця», рівень белетризації тексту, запутаніша канва. Історик літератури Омелян Огоновський вбачав у цьому вплив Вальтера Скотта, тоді як дослідник феномену «Руської трійці» та її послідовників Осип Петраш відзначає, що «правильніше було б говорити про своєрідний сплав «іноземних», вальтерскоттівських сюжетних мотивів з місцевими, суто українськими, карпатськими, що мають фольклорні джерела» [7, 181–182].

Водночас слід відзначити, що образи «персонажів повістей та оповідань М. Устияновича наділені типовими романтичними рисами. Це виняткові особи, що діють у виняткових обставинах» [4, 13].

Письменник вводить у текст повісті інформацію, яка постійно нагадує читачеві про Карпати. Помітно, що для автора не існує межі в горах. Він пише і про населені пункти на території Бойківщини, і поза нею: про село Брустури на угорському боці, про Косів і Кути на Гуцульщині. Не забуває й про коней, які на Бойківщині, так само як і на Гуцульщині та Покутті, звалися гуцульськими. Для Устияновича ця деталь важлива, він на ній спеціально наголошує: «Провадив він за собою два осідлані коні, которі на перший взір розпізнати було можна, що суть так званими гуцуляками» [10, 363]. Це ще раз засвідчує, що письменник цікавився не лише Бойківщиною, а Карпатами загалом.

Устиянович веде мову про одне із занять мешканців гір – мисливство. Він колоритно описує полювання на орла, яке має тут і символічне значення: боротьбу з тими, хто зазіхає на майно горян (так само, як Продан і Федіру «Месті верховинця» полювали на ведмедів, які завдавали шкоди горянам). Добош каже: «Мене кортит доконче оную птицю справити, не одно она ягня нашого брата-бідолахи убила» [10, 363]. Це промовистий епізод, який не стільки показує полювання, скільки служить штрихом до характеристики моральних засад ватажка опришків. «Наш ватас схопивсь, протягнувся як струна і копнувши ногою птицю, що два кроки коло него упала, поспішив спорим ходом за товаришем своїм» [10, 363]. Показано боротьбу як ідею: хижого птаха вбито не для мисливської здобичі, а заради справедливості.

У своїх творах Устиянович колоритно відтворює традиційні карпатські пейзажі, де є місце й слідам діяльності людини. Він оповідає прозимівку («хатина з стаєнкою далеко від села, де ся зимує худоба для легшого ужиткована обірнику» [10, 492]). У ній письменник оселив Зубаню, матір убитого опришка, до якої вчашають інші розбійники.

Таємничості творові надає оповідь про панський двір, збудований у Карпатах неподалік угорського кордону. Пов'язаний цей двір з Ракоці, який створив тут собі прихисток, маючи односторонній погляд серед шляхти: «Елеонора, княжна Л..., дідична паня припирающих ту до границі волостей, [...] подала ему руку і сталася, мож би сказати, сподвижницею его» [10, 372]. Йдеться про Ференца II Ракоці (1676–1735), князя Трансильванії (Семигороддя), керівника антигабсбурзької національно-визвольної війни угорського народу 1703–11 рр. Микола Устиянович у «повісті верховинській з місцевих поговорок» використав фольклорні матеріали, надавши своєму творові зв'язку з подіями початку XVIII ст. Не типова для гір споруда, дотична до історичних подій, додає оповіді загадковості. Подібно чинили й інші автори, витворюючи атмосферу таємничості довкола якихось архітектурних об'єктів. Зокрема, Жюль Верн у своєму романі «Замок у Карпатах» (1892) центром читацької уваги зробив таємничий замок, довкола якого й закручено пригодницький сюжет. У «Страсному четверзі» Устиянович перекидає транскарпатський місток, еднаючи знайомі йому краї з історичною постаттю – Ракоці. Так автор вселяє у читача віру, що Українські Карпати – це не глушина, а край, для якого не були чужими події європейської історії. Він пише: «Коли по тяжкій своїй поразці прийшлося сему угорському багатиреві уходити з границь своєї отчини, удався він ізв'істними собі дорогами з частію приверженців понад Опорову ріку до Галичини і розпочав тамже вторі свої безуспішні противо Австрії подвиги. Перебуваючи майже більше як рік в Галичині, забавляв Ракочий часа-

ми з цілим своїм двором в тіснім, але привітливім дворищи над Опором» [10, 372–373].

Через опосередковану належність до контексту європейської історії автор надає таємничості житлові, в якому оселяє Івана Задільського з дружиною Марією і названою донькою Зінею. Образ дівчини Устиянович вивів у романтичному дусі: вона настільки відважна, що, коли її намагався пограбувати опришок, поранила його з пістоля і зв'язала.

Попри авантюрно-пригодницький сюжет, автор постійно веде мову про побутові деталі гірського життя, згадує місцеві традиції – освячення житла, хрещення дітей, сватання тощо.

У «Страсному четвергу» письменник не просто дає описи гірської природи, а показує її відповідно до потреб сюжету. Описи гір у повісті змінюються не лише через те, що вона має міріади барв і відмін, а передусім тому, що цього вимагає творчий задум автора. У творі «бачимо суто український колорит, чудові верховинські пейзажі, які відіграють важливу роль у психологічній характеристиці персонажів» [7, 181–182].

Письменник проводить певні часові паралелі, показуючи гори однієї і тієї ж пори року, але з різницею в декілька років. Устиянович повторює цілий абзац тексту, яким розпочинається повість, але не дослівно, а з незначними розбіжностями. Через збіг багатьох деталей, які свідчать загалом про циклічність явищ природи, автор незначними розбіжностями звертає увагу на те, що життя людське все ж плине інакшим побитом.

Події повісті відбуваються на Бойківщині, але тут є декілька згадок про Гуцульщину. На карпатську тематику читача налаштовує вже сам епіграф до першого розділу повісті (а всіх їх – шість): «Бескиде зелений, в три ряди саджений, / Пішов бим тобою, боюся розбою» [10, 361]. Стає зрозуміло, що йдеться про події, пов'язані з життям горян, зокрема й про таке прикметне для цього регіону явище, як опришківство.

У «Страсному четвергу» Микола Устиянович відтворює зовнішній вигляд опришків, які, власне, в одязі нічим особливим не відрізнялися від того, як одягалися чоловіки-горяни, хіба що були сильніше озброєні: «В руках їх сильная балта, на плечи ручниця. З широкої кресані світиться через нічну пітьму бляшка, а з плеча спливає куртенький петек» [10, 404]. Устиянович описує напад опришків. Читач стає свідком тривоги, яка оповивала людей при усвідомленні того, що саме тепер відбувається грабунок і їм загрожує небезпека.

У повісті маємо одне з перших в українській літературі звернень до теми жінки і опришківства. Устиянович у середовищі опришків, крім Зіні й Зубані, показує інших жінок, але їхні образи фрагментарні. З віддалі часової перспективи («Три літа минуло по тім случаю» [10, 408]) автор розповідає про долю Зіні. Тут є низка пригодницьких моментів, які сусідять з мелодраматичними нотками. Зникнення Зіні і потім поява її у батьків уже з піврічним сином на руках. Розповідь про те, як закохану дівчину виманив опришківський ватажок Алесей Добош і насильно утримував у горах. Дослідник української літератури Володимир Радзикович у своєму нарисі історії української літератури так оцінював цей твір: ««Страсний четвер» характером нагадує живо романтичне оповідання Маркіяна Шашкевича п. н. «Олена», яким Маркіян зробив початок у розвитку української повісті в Галичині. Подібна гірська сценерія, ідеалізація постатей опришків (у Шашкевича: Медведюк, в Устияновича: Довбуш), фантастичні кар-

тини з їхнього жаття, погоня за вишуканими ситуаціями (пірвання Зіні, її смерть у полум'ї), небуденний світ диких поривів та бурхливих пристрастей – все це зближує до себе обидва оповідання, та вказує, що обидва автори бажали вдарити в модний тоді в літературі тон» [8, 165–166].

Тут слід зазначити, що тему жінки й опришківства в українській літературі вперше порушив Маркіян Шашкевич в «Олені», а найповніше розробив її Гнат Хоткевич у «Камінній душі». Це різні рівні опрацювання проблематики. Устиянович тут стоїть десь посередині – тема у нього окреслена чіткіше, аніж у Шашкевича, однак, не так детально і рельєфно, як у Хоткевича. В Устияновича, як і в Хоткевичевій «Камінній душі», показано прозріння героїні. У Хоткевича героїня починає розуміти, хто такий Марусяк. А в Устияновича Зіня робить для себе відкриття: Алексей – не купець з Косова, а опришківський ватажок з угорського боку.

Устиянович через звертання Добоша до Зіні («Ну, красна Ракочанко!») [10, 421]) дає відповідь, чому в творі згадується Ракоці і чому віє таємницею від маєтку в горах. Зіня, здогадується читач, – донька Ракоці, про якого автор писав як про людину, яка після втечі з угорського боку займалася опришкуванням на боці галицькому. Донька успадкувала його долю. А таємнича жінка, яка її підкинула названим батькам, очевидно, і була ота «Елеонора, княжна Л..., дідична паня припирающих ту до границі волостей» [10, 372].

У повісті «Страсний четвер» не обійшлося без згадки про опришківський скарб. Зіня оповідає батькам про гроші, заховані нею для сина: «На Зелемени, в стороні від востока, стоять чотири молоді явори в малій закітліні, а межі яворами лежить камінная плита, в чотири грани тесана, а під плитою єсть мідяний котел, а в кітлі посаг сего дитяти. Аж буде жити і требовати, то лишіт му слід – а ніт, то нехай ржавіє до судного дня в землі, бо то кров неповинна!» [10, 418–419]. Як бачимо, Устиянович тут відійшов від фольклорного трактування скарбів. Він стає біля витоків: показує того, хто скарб сховав, а не того, хто його шукає. Устами Зіні (через розмову про криваве походження скарбу) також дано й моральну оцінку опришківського ремесла.

Письменник, для творчої манери якого притаманні точне змалювання станів природи і показ реальних місцевостей Карпат, оповідає читачеві про Писану Керницю. Цей мікротопонім дає нам змогу точніше ідентифікувати місце подій повісті «Страсний четвер». Устиянович пише: «сонце сунулось з полудня к западови і несло всі свої лучі к полонині, где наша розпочала ся повістка» [10, 422]. Далі він подає опис Писаної Керниці, розташованої в цій місцевості. «А єсть на сій полонині під самим єї щитом огромная скала, сягающа чолом високо в воздухе. В скалі знаходится широка печера, здільна більше двайцяти хлопа помістити в собі і прихоронити від дощу і бурі; а з горла печери добуваєся криштальная водиця обильними струями, і так студена, що літом не можна єї малую чарку дораз випити» [10, 422]. Устиянович дає реалістичний опис печери, стіни якої помережані якимись давніми знаками, хрестами й автографами пізніших відвідувачів сховку, а після цього зазначає: «Єсть то оная Писана Керниця, за котору ми ачейже за двичи уже вспоминали, і которая в оних часах була єдним з тих безпечних прибіжищ опришків, где, маючи під своїм оком всю просторонь від запада, півночи і майже цілого востока, супокійно могли они розкладатись табором на кілька дней. Ціла окрестність

була їм ту під рукою, а знакове нам село з дворичем лежало перед ними як на долони» [10, 422–423]. Бачимо, що автор веде мову не про вигаданий, а про реальний об'єкт. Микола Устиянович, який жив і працював у Славську, змалював тут Писану Керницю, що в околицях селища, отож і події твору відбуваються так само в цій місцевості. У примітках до повісті про Писану Керницю він зазначає: «Керниця тая зове ся ще до нині Писаною Керницею, але полонина сама, на котрої вершку она лежить, прибрала по минувших на ній случаях прозвище Добошової гори або просто Добошівки, і називаєся так до сеї пори в цілій окрестности» [10, 492].

Без сумніву, йдеться про сучасний об'єкт «Писана криниця». Гора Високий Верх (1242,8 м) є найвищою вершиною в околицях селища Славське. Тут можна спостерігати «чудові краєвиди або помилуватися справжнім чудом природи – джерелом «Писана криниця», біля якого, за давньою легендою, зустрічався зі своєю коханою Олекса Довбуш. Розповідають, що у давнину на горі «Писана» була криниця, біля якої була печера, до якої одного разу зайшов Олекса Довбуш зі своїми опришками. Один з опришків хотів помірятися з Довбушем силами. А Довбуш каже: «Нащо ми будемо один одного тягати по землі? Сильнішим буде той, хто пальцем підпишеться на отім камені». Опришок давив-давив пальцем по каменю, але нічого не вдалося. А Довбуш таку силу мав, що легко підписався пальцем на тім камені. Від того й назва – «Писана Криниця»» [12].

У радянський час, аби Устияновича не назвали реакційним письменником, який не визнавав опришківства як народно-визвольної боротьби і показував Довбуша жорстоким і підступним, писали, що літературний персонаж Алексей Добош не має нічого спільного з історичною особою Олексою Довбушем. Зокрема в Осипа Петраша читаємо: «Образ Алексея Добоша змальований у романтичному дусі. З прославленим ватажком опришків Олексою Довбушем він не має нічого спільного. Добош Устияновича – родом з Брустур на Угорщині, куди він хотів тікати з Зінею, залишивши ватагу. Письменник творить його суто за фольклорними матеріалами. У поведінці Добоша особисте, навіть біологічне явно бере верх над соціальним. Кохання Добоша до Зіні сильне, романтичне, але дике, водночас приречене, безнадійне» [7, 182].

Насправді ж, як свідчить найавторитетніший дослідник опришківства Володимир Грабовецький, загін Олекси Довбуша восени 1744 р. пройшов через Бубнище, Скольщину на Турку і Дрогобич [2, 66], отже залишив по собі пам'ятку мешканців цих місцевостей. Інша річ, що постать Олекси Довбуша (Добоша, Добуша) аж до ХХ ст. була майже не вивченою. Тому й не дивина, що Устиянович змалював Добоша не на підставі документів, а в фольклорному дусі на основі «місцевих поговорок», як це робили й інші письменники.

Автор у повісті говорить про певну традицію спротиву, яка показана тут як естафета від Ракоці – до Добоша, а реальним втіленням цієї традиції є Зіня і її піврічний син, який, напевно, був і сином Алексея Добоша. Добош любив Зіню, бо помстився Зубані за смерть коханої: «А Добош? [...] Від того часу не видав Добоша нікто над Оporовою рікою, а кінець его ізвістен з народної пісні, котора по днешний день жиє в устах сільского люду» [10, 433]. Тут маємо ще одне підтвердження того, що Алексей Добош – це Олекса Довбуш з Гуцульщини (він, як відомо, переховувався якийсь час на нинішньому Закарпатті), бо ж навіщо Устияновичеві було

вигадувати якогось іншого Добоша, якщо він існував насправді, був пов'язаний з Бойківщиною, а також знайшов своє відображення у фольклорі Карпат.

Про намагання автора пробитися крізь фольклорність до справжніх причин опришківського руху в Карпатах свідчить те, що він подає в тексті художнього твору історичну розвідку. У цій розвідці, вписаній у текст твору як авторський відступ, Устиянович розглядає, чому «могла жмінка боязливих верховинців поважатись нападати на так споро залюднені містечка, як Болехів, Долина, Надвірна, Кути і інші» [10, 423]. Він це пояснює слабкістю королівської влади, ворогуванням шляхти між собою, що й спонукало «до утворення оних розбійничих вартуг, которі послідними часами польського владіння несупокіли верховини руского Галича і підбескидські містечка» [10, 423]. Автор не відкидає й ролі в цьому сподвижників Ракоці, однак головна причина існування опришківства – соціальна. Устиянович наголошує, що карпатське опришківство постало як реакція на намагання польської шляхти отримати якомога більше прибутків від мешканців гір, які жили здебільшого з утримання худоби. З таких самих позицій науковці трактують появу опришківства й на Гуцульщині [1].

Сам Устиянович підтверджує, що, творячи образ Добоша в повісті «Страсний четвер», він на оці має історичну особу Олексу Довбуша: «коли Добош, єден з таких-то відважних верховодців, свої молодії товариші в сильную содружив шайку, нападали они не тільки на самих жидів, але і на двори, на священиків, і на цілі навіть містечка і села» [10, 425]. Автор переконливо пояснює всенародну популярність карпатського опришківства, що спричинило й відображення цієї теми у фольклорі: «Обстоятельство, що они мало коли потворились на маєток простого селянина, освятило було, простіт же так кажу, тоє їх ремесло у верховинця, і він укривав перед судом їх прибіжища старанно, і лучився охочо при кождім неудовольстві до веселой дружини опришків» [10, 425]. Микола Устиянович пише про загальнонародний розмах опришківства в Карпатах, причому тут він відступає від трактування Добоша як грабівника-опришка, а вже веде мову про масовий народний рух. Письменник говорить про опришківство головним чином на Гуцульщині. Сучасні дослідники також відзначають, що в «повісті «Страсний четвер» уперше в українській літературі створено образ опришка. В цьому романтичному образі вловлюються окремі риси Олекси Довбуша» [4, 10].

Доля опришківства в оцінці Устияновича – трагічна. Видно це з того, як він висвітлює стосунки в середовищі опришків, і з того, як показано долю Зіні. Вона, нащадок Ракоці, причетного до спалаху опришківства, сама стала жертвою опришків (а спалах цього руху Устиянович пов'язує саме з діяльністю Ракоці).

Повістю «Страсний четвер» Устиянович зробив досить багато для популяризації теми Карпат. Він у романтичному освітленні показав, що це особливий край, де можуть відбуватися незвичайні події. Події ці мають зв'язок з історією, з відомими постатями, вони насичені романтичними пригодами. Водночас автор як справжній художник зумів змалювати різноманітні стани природи, суголосні тим або іншим епізодам повісті. Таким чином, художнє тло повісті чітко підпорядковане сюжетові. Художньої правди в змалюванні Карпат авторові вдається досягти передусім через уміння бачити і творчо використовувати навколишній світ. Микола

Устиянович, волею долі, вдало опинився у потрібному місці в потрібний час і своєю художньою прозою долучився до творення романтизованого образу Карпат і їхніх мешканців.

Література

1. Грабовецький В. Гуцульщина XIII–XIX ст. : Історичний нарис/ В. В. Грабовецький. – Львів : Вища школа, 1982. – 152 с.
2. Грабовецький В. Олекса Довбуш / Володимир Грабовецький. – Львів : Світ, 1994. – 272 с.
3. Гулевич Л. Бойківська тема у прозі М. Устияновича / Лілія Гулевич // Слово і час. – 2006. – № 9. – С. 40–45.
4. Гулевич Л. Микола Устиянович і його творчість у контексті літератури українського романтизму : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук / Гулевич Лілія Олексіївна. – Дрогобич, 2008. – 18 с.
5. Історія української літератури : у 8 т. Т. 3. – К. : Наук. думка, 1968. – 516 с.
6. Нахлік Є. Романтична повістка Миколи Устияновича «Мість верховинця» / Є. К. Нахлік // Радянське літературознавство. – 1981. – № 12. – С. 61–70.
7. Петраш О. «Руська трійця». М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький та їхні літературні послідовники. – Вид. 2-ге, доповн. – К. : Дніпро, 1986. – 230 с.
8. Радзикович В. Короткий нарис історії української літератури : підручник для шкіл і самоосвіти. – 2-ге змін. вид. – Львів : Накладом української книгарні і антикварі у Львові, 1931. – 304 с.
9. Українські письменники. Біо-бібліографічний словник : 5 т. Т. III / укл. М. Пивоваров, Г. Сингаївська, К. Федоритенко ; відп. ред. П. К. Волинський. – К. : ДВХЛ, 1963. – 808 с.
10. [Шашкевич М., Головацький Я., Устиянович М., Могильницький А.]. Твори Маркіяна Шашкевича, Якова Головацького, Николи Устияновича, Антона Могильницького. – У Львові : Видане товариства «Просвіта» ; 3 друкарні Наукового Товариства імени Шевченка під зарядом К. Беднарського, 1906. – 624 с. – (Руска писемність. III).
11. [Wahilewicz J.]. Wojkowe lid ruskoslowanske w Haličjch / Od Dalibora J. Wahilewice // Časopis Českého Museum, w Praze. – 1841. – Ročn. XV. – Swazek I.–S. 30–72.
12. Славсько. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5>.

The peculiarities of fiction reflection of the Carpathians in the novel of Mykola Ustyjanovych (1811–1885) «Holy Thursday» are studied in this article. Folk-ethnic and historical dases of his work are straised. The in fluence of mountain land on the formation of romantic colouring in novel are shown by the writer.

Keywords: a novel, romanticism, narration, legend, toponim, rebels, highwaj-man, the Boikos, the Hutsul, mountains.